

Veelgestelde vragen over kosten transparantie

Publicatiedatum: 13 februari 2018

In de afgelopen maanden heeft de AFM een aantal seminars en workshops georganiseerd inzake MiFID II Beleggersbescherming. Tijdens deze interactieve bijeenkomsten is onder andere het onderwerp kosten transparantie aan bod gekomen en was er ruimte om vragen te stellen. Een aantal veelgestelde en terugkerende vragen tijdens de bijeenkomsten zijn hieronder opgenomen.

1) Wanneer moet een beleggingsonderneming ex-ante kosteninformatie verstrekken?

Een beleggingsonderneming verstrekt voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een cliënt informatie over de beleggingsdienst of nevendienst, financiële instrumenten, de voorgestelde beleggingsstrategieën, plaatsen van uitvoering en alle kosten en bijbehorende lasten. Wat met voorafgaand aan de dienstverlening wordt bedoeld is afhankelijk van het type dienstverlening. Bij execution only dienstverlening betekent dit voorafgaand aan iedere transactie. Bij adviesdienstverlening betekent dit voorafgaand aan ieder advies. Bij vermogensbeheer betekent dit voordat de vermogensbeheerovereenkomst wordt getekend en het vermogen daadwerkelijk wordt beheerd.

2) Wanneer moet een beleggingsonderneming ex-post kosteninformatie verstrekken?

Beleggingsondernemingen zorgen ervoor dat de cliënt ten minste eenmaal per jaar een overzicht krijgt van de totale kosten en lasten die in de voorafgaande rapportageperiode zijn gemaakt, op basis van hun persoonlijke omstandigheden en werkelijk gemaakte kosten. Deze kosten en lasten worden opgeteld en uitgedrukt in een bedrag en een percentage, zoals ook wordt beschreven in artikel 50, lid 2, van de gedelegeerde verordening MiFID II (2017/565/EC).

Naast bovengenoemde verplichting kunnen beleggingsondernemingen ervoor kiezen om deze informatie vaker te verstrekken, bijvoorbeeld telkens wanneer de cliënt een (kwartaal)rapport ontvangt over de beleggingen.

3) Dient de ex-ante kostenrapportage ook aan klanten te worden verstrekt die op 3 januari 2018 al klant waren van de beleggingsonderneming?

MiFID II is per 3 januari 2018 in werking getreden en had voor die datum geen rechtskracht. De ex-ante kostenrapportage is een verplichting die is opgenomen in MiFID II en is om die reden niet van toepassing op dienstverlening aan klanten die voor 3 januari heeft plaatsgevonden.

Beleggingsondernemingen zijn niet verplicht om de klanten aan wie voor inwerkingtreding van MiFID II een beleggingsdienst is verleend alsnog een ex-ante kostenrapportage te verstrekken. De AFM acht het wenselijk dat de beleggingsonderneming hun klanten met wie zij een 'ongoing relationship' hebben, zoals bij individueel vermogensbeheer, een ex-ante kostenrapportage als een (jaarlijkse) update verstrekken. Dat geldt zowel voor klanten die na 3 januari 2018 starten met de dienstverlening, als ook voor klanten die al voor 3 januari 2018 dienstverlening hebben afgenomen waarvan deze dienstverlening na 3 januari 2018 doorloopt.

Indien een beleggingsonderneming een bestaande klant na 3 januari 2018 een andere (nieuwe) beleggingsdienst verleent verstrekt de beleggingsonderneming aan een cliënt voor deze andere (nieuwe) beleggingsdienst wel een ex-ante kostenrapportage (zie ook vraag 1).

4) Is het voldoende wanneer een beleggingsonderneming de ex-ante kosteninformatie op zijn website publiceert?

Nee, dit is niet voldoende om te voldoen aan de verplichting met betrekking tot ex-ante-kosteninformatie. Uiteraard is het nuttig wanneer een (potentiële) klant informatie over de kosten kan vinden op de algemene website, maar dit is op zichzelf niet voldoende om te voldoen aan de ex-ante verplichtingen. De beleggingsonderneming zal een ex-ante kostenoverzicht moeten opstellen dat specifiek is voor de (potentiële) klant en aansluit bij de kenmerken van die klant. Dit overzicht moet hij tijdig voorafgaand aan de dienstverlening aan de (potentiële) klant verstrekken. Deze gepersonaliseerde informatie kan op een duurzame drager of via de website worden verstrekt. Verstrekking van deze gepersonaliseerde informatie via de website is alleen toegestaan wanneer aan de voorwaarden van artikel 3 tweede lid van de gedelegeerde verordening EU) 2017/565 van de Commissie is voldaan.

5) Wat moet een beleggingsonderneming doen als de cliëntsituatie of de omstandigheden zijn gewijzigd?

Indien zich gedurende de verlening van de beleggingsdiensten ingrijpende wijzigingen in de cliëntsituatie voordoen kan dit direct of indirect invloed hebben op de verwachte kosten. Daarom kan dit aanleiding geven om ex-ante kosteninformatie aan te passen en wederom te verstrekken. Het is aan de beleggingsonderneming om te beoordelen in hoeverre het nodig is om de klant direct te informeren over de gewijzigde verwachte kosten of dat de kosteninformatie periodiek geactualiseerd en verstrekt kan worden. De AFM vindt het wenselijk dat de informatie in ieder geval jaarlijks wordt geactualiseerd.

Een voorbeeld waar het nodig is dat een klant direct wordt geïnformeerd over wijzigingen in de te verwachten kosten is wanneer een klant overweegt om van risicoprofiel te veranderen. In dit geval moet de klant beschikken over de informatie over de te verwachten kosten, zodat hij dit kan betrekken in zijn keuze.

6) Wat kan een beleggingsonderneming het beste gebruiken als horizon en rendement in de illustratie die inzicht geeft in het cumulatieve effect van kosten op het rendement?

De horizon wordt op basis van de individuele cliëntsituatie vastgesteld. Dit betekent dat de horizon aansluit bij de beleggingshorizon en doelstellingen van de cliënt. Met betrekking tot welk rendement als uitgangspunt moet worden genomen, ligt het voor de hand om voor de ex-ante illustratie het geprognoseerd bruto rendement op basis van het beleggingsbeleid te hanteren en de geprognoseerde kosten en lasten over dezelfde vastgestelde (cliënt specifieke) horizon in mindering te brengen. Voor de ex-post illustratie ligt het voor de hand om het daadwerkelijk behaalde bruto rendement en de daadwerkelijk gemaakte kosten en lasten te hanteren.

7) Wanneer een klant om een uitsplitsing van de kosten vraagt, moet een all-in-fee voor de beleggingsdienstverlening dan gesplitst worden weergegeven?

Wanneer een beleggingsonderneming een all-in-fee in rekening brengt voor haar diensten geldt dat deze niet gesplitst hoeft te worden over de categorieën zoals vermeld in bijlage II van de gedelegeerde verordening. Deze all-in-fee kan in zijn geheel worden ondergebracht bij de categorie lopende kosten van de beleggingsdienstverlening of wanneer het de kosten van de depotbank betreft in de categorie verwante diensten.

8) Vallen researchkosten onder de kosten van de beleggingsdienstverlening en zo ja, onder welke categorie?

Alleen researchkosten die middels een “onderzoeksbetaalrekening” (Research Payment Account) in rekening worden gebracht vallen onder de kosten van de beleggingsdienstverlening en behoren tot de categorie verwante diensten.

9) Moeten beleggingsondernemingen de bij de cliënt in rekening gebrachte BTW ook inzichtelijk maken?

De BTW die in rekening wordt gebracht bij de cliënt, zijn vanuit de cliënt bekeken kosten die invloed hebben op het nettorendement. Bedragen moeten dus inclusief BTW vermeld worden indien BTW betaald wordt en niet als aparte kostenpost. De beleggingsonderneming kan de cliënt separaat informeren over de betaalde BTW.

10) Wat moet een beleggingsonderneming doen als zij geen inzicht heeft in alle gegevens die benodigd zijn voor de berekening van de transactiekosten volgens de methode die is voorgeschreven in paragraaf 12 t/m 20 van bijlage VI van de PRIIPs Regulatory Technical Standards (RTS)?

De AFM verwacht dat een beleggingsonderneming alle redelijke inspanningen doet om binnen een afzienbare termijn in staat te zijn de transactiekosten te berekenen volgens de hierboven genoemde PRIIPs-methode. Mocht u nog niet alle hiervoor benodigde gegevens tot uw beschikking hebben, dan verwacht de AFM dat u de methode toepast die wordt beschreven in paragraaf 21 t/m 23 van PRIIPs RTS bijlage VI. U dient u er zich daarbij wel te allen tijden van te verzekeren dat de berekende transactiekosten een reële schatting zijn van de werkelijke transactiekosten. Bovendien dient u inzichtelijk te maken aan uw klanten op basis waarvan u tot uw schatting bent gekomen.

11) Moet een beleggingsonderneming ook de kosten inzichtelijk maken die niet ten goede komen aan de beleggingsonderneming of waar een beleggingsonderneming zelf geen invloed op heeft?

Alle kosten moeten inzichtelijk worden gemaakt. Dat houdt in dat de beleggingsonderneming ook de kosten inzichtelijk maakt die niet ten goede komen aan de beleggingsonderneming of waar de beleggingsonderneming geen invloed op heeft, maar wel verbonden zijn aan de beleggingsdienstverlening, zoals BTW en indirecte transactiekosten. Dit zijn immers wel kosten vanuit het oogpunt van de klant.

Autoriteit Financiële Markten
T 020 797 2000 | F 020 797 3800
Postbus 112723 | 1001 GS Amsterdam
www.afm.nl

De tekst is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.